YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

18 päivänä syyskuuta 2003 *

Asiassa C-416/00,

jonka Tribunale civile di Padova (Italia) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Tommaso Morellato

vastaan

Comune di Padova

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan (joista on muutettuina tullut EY 28 ja EY 30 artikla) tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: neljännen jaoston puheenjohtaja C. W. A. Timmermans, joka hoitaa viidennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit D. A. O. Edward (esittelevä tuomari), A. La Pergola, P. Jann ja S. von Bahr,

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille on esittänyt Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään H. van Lier ja R. Amorosi,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 6.6.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunale civile di Padova on 16.10.2000 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 13.11.2000, esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle EY 234 artiklan nojalla viisi ennakkoratkaisukysymystä EY:n perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan (joista on muutettuina tullut EY 28 ja EY 30 artikla) tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa Tommaso Morellato on hakenut muutosta Padovan kunnan kunnanjohtajan antamaan määräykseen, jolla Morellato velvoitettiin maksamaan sakkoa sellaisen Italian lainsäädännön rikkomisesta, joka koskee sellaisen leivän myyntiä, joka on valmistettu kypsentämällä lopullisesti esikypsennetty leipä.

Kansallinen lainsäädäntö

3 Legge no 580, Disciplina per la lavorazione e commercio dei cereali, degli sfarinati, del pane e delle paste alimentari -nimisessä laissa (viljan, jauhojen, leivän ja makaronivalmisteiden jalostamisesta ja kaupan pitämisestä 4.7.1967 annettu laki; Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana (jäljempänä GURI) nro 189, 29.7.1967, s. 4182; jäljempänä laki nro 580/67), säädetään viljan, jauhojen, leivän ja makaronivalmisteiden valmistuksesta ja myynnistä Italiassa.

4 Lain nro 580/67 14 §:ssä, sellaisena kuin se on muutettuna 22.2.1994 annetun lain, jonka nimenä on legge no 146, Disposizioni per l'adempimento di obblighi derivanti dall'appartenenza dell'Italia alla Comunità europea — legge comunitaria 1993 (vuotta 1993 koskeva yhteisön oikeuden täytäntöönpanolaki; GURI:n täydennysosa nro 52, 4.3.1994), 44 §:llä, säädetään seuraavaa:

"1. 'Leiväksi' nimitetään tuotetta, joka on valmistettu kypsentämällä kokonaan tai osittain asianmukaisesti kohotettu taikina, joka on valmistettu vehnäjauhosta, vedestä ja hiivasta ja johon on mahdollisesti lisätty ruokasuolaa (natriumkloridi).

2. Kun 1 momentissa tarkoitettu tuote on tarkoitettu kuluttajalle ja se valmistetaan kypsentämällä se osittain, se on esipakattava erikseen ja varustettava etiketillä, jossa on voimassa olevien säännösten mukaiset merkinnät ja johon on selvästi ja helposti luettavalla tavalla merkitty nimitys 'leipä' ja tämän jälkeen ilmaisu 'esikypsennetty' tai muu vastaava ilmaisu. Etiketissä on oltava myös huomautus siitä, että tuote on paistettava ennen syömistä sekä asiaankuuluvat paisto-ohjeet.

3. Kun kyseessä on pakastettu tuote, etiketin tulee 2 momentissa säädettyjen merkintöjen lisäksi sisältää voimassa olevassa pakasteita koskevassa lainsäädännössä säädetyt tiedot, sekä merkintä 'pakaste'.

4. Leipä, joka on valmistettu kypsentämällä lopullisesti esikypsennetty, mahdollisesti pakastettu leipä, on tarjottava myytäväksi ja myytävä edeltä käsin pakattuna ja elintarvikkeista annettujen säännösten mukaisilla tiedoilla varustettuna erillään tuoreista leipätuotteista ja se on varustettava kuluttajan kannalta tarpeellisilla merkinnöillä tuotteen luonteesta.

5. Sellaisen tuotteen osalta, jota ei ole suunnattu kuluttajalle, sovelletaan 27.1.1992 annetun lainsäädännöllisen asetuksen (decreto legislativo) nro 109 17 §:n säännöksiä."

5 Italian teollisuus-, kauppa- ja käsiteollisuusministeriö lähetti 30.5.1995 Uffico provinciale dell'Industria, del Commercio e dell'Artigianatoille (maakunnalliset teollisuus-, kauppa- ja käsiteollisuustoimistot) "hallinnollisen soveltamisohjeen" (jäljempänä hallinnollinen soveltamisohje). Italian hallitus on yhteisöjen tuomioistuimen esittämään kysymykseen antamassaan vastauksessa täsmentänyt,

että tuo asiakirja ei ole sellainen hallinnollinen soveltamisohje sanan teknisessä merkityksessä, joka on julkaistava Gazzetta ufficiale della Repubblica italianassa.

6 Komission esittämistä huomautuksista käy ilmi, että hallinnollinen soveltamisohje annettiin sen johdosta, että Italian tasavaltaa vastaan oli aloitettu jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva menettely sillä perusteella, että se asetti esteitä esikypsennetyn, pakastetun leivän myynnille. Tämä menettely lopetettiin 29.3.1995 nimenomaan siitä syystä, että hallinnollinen soveltamisohje oli juuri tuolloin päätetty antaa.

7 Tuossa hallinnollisessa soveltamisohjeessa täsmennetään sitä, kuinka lain nro 580/67 14 §:ää, sellaisena kuin se on muutettuna, on tulkittava, jotta vältetään yhteensopimattomuus yhteisön oikeuden kanssa. Siinä todetaan tältä osin muun muassa seuraavaa:

"Leivän edeltä käsin tehtävässä pakkaamisessa on käytettävä pusseja, jotka on valmistettava sellaisesta materiaalista, että leipä hengittää ja joihin on merkitty seuraavat tiedot: valmistusaineet, tuotteen tuottanut ja/tai pakannut yritys, tuottajayrityksen kotipaikka, esikypsennetyn ja pakastetun leivän alkuperä ja viimeinen käyttöpäivä. Tuote voidaan tarvittaessa pakata pusseihin myyntihetkellä."

8 Italian hallituksen mukaan soveltamisohjeen on katsottava tulleen kumotuksi muutoksella, joka tehtiin lain nro 580/67 14 §:ään 30.11.1998 annetulla presidentin asetuksella, jonka nimenä on decreto del presidente della repubblica no 502, Regolamento recante norme per la revisione della normativa in materia di lavorazione e di commercio del pane, a norma dell'articolo 50 della legge no 146 del 22 febbraio 1994 (leivän valmistuksesta ja kaupan pitämisestä annetun lainsäädännön muuttamisesta 22.2.1994 annetun lain nro 146 50 §:n mukaisesti

annettu tasavallan presidentin asetus; jäljempänä asetus nro 502/98). Tämän asetuksen 1 §:n, jonka otsikkona on "Esikypsennetty leipä", 1 momentissa säädetään seuraavaa:

"Sovellettaessa 4.7.1967 annetun lain nro 580 14 §:n 4 momenttia, sellaisena kuin se on muutettuna 22.2.1994 annetun lain nro 146 44 §:llä, leipä, joka on valmistettu kypsentämällä lopullisesti esikypsennetty, mahdollisesti pakastettu leipä, on tarjottava myytäväksi ja myytävä erillään tuoreista leipätuotteista edeltä käsin valmistetuissa pakkauksissa, jotka on varustettu 27.1.1992 annetussa lainsäädännöllisessä asetuksessa (decreto legislativo) nro 109 säädettyjen tietojen lisäksi seuraavilla merkinnöillä:

a) 'valmistettu esikypsennetystä, pakastetusta leivästä', kun kyseessä on alkuperältään pakastettu tuote,

b) 'valmistettu esikypsennetystä leivästä', kun kyseessä on alkuperältään sellainen tuote, jota ei ole pakastettu tai jäädytetty."

9 Saman asetuksen 9 §:ssä, jonka otsikkona on "Vastavuoroinen tunnustaminen", 1 momentissa säädetään seuraavaa:

"Tämän asetuksen säännöksiä tai 4.7.1967 annetun lain nro 580 säännöksiä ei sovelleta leipään, joka on tuotu maahan ja myyty Italiassa, silloin kun se on laillisesti valmistettu ja saatettu markkinoille Euroopan unionin jäsenvaltioissa tai jos se on peräisin maasta, joka on liittynyt sopimukseen Euroopan talousalueesta."

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

10 Italialaisen terveysviranomaisen tarkastajat suorittivat 26.4.1994 Morellaton leipomossa tarkastuksen, jossa todettiin, että myymälässä oli hyllyillä ja säilytysastioissa pakkaamattomina esillä useita eri leipätyyppejä, jotka oli kaikki valmistettu paistamalla tuossa leipomossa Ranskasta tuotua esikypsennettyä ja pakastettua leipää. Hyllyille ja säilytysastioihin oli kiinnitetty etikettejä, joihin oli merkitty tuotteen myyntinimike, tieto siitä, että kyseessä oli pakastetusta, esikypsennetystä tuotteesta valmistettu leipä, valmistusaineluettelo sekä tuotteen valmistaneen ja myyneen yhtiön nimi.

11 Tarkastajat totesivat lisäksi, että leivät pakattiin tuota tarkoitusta varten oleviin paperipusseihin, jotka suljettiin nitomalla, vasta silloin kun ne luovutettiin ostajalle, eikä ennen niiden tarjoamista myyntiin, kuten tuolloin voimassa olleen Italian lainsäädännön mukaan vaadittiin.

12 Tämän johdosta Padovan kunnan kunnanjohtaja velvoitti määräyksellään Morellaton suorittamaan 1 200 000 Italian (ITL) liiran suuruisen maksun sillä perusteella, että tämä oli leipomon ja sen yhteydessä olevan pakastetun leivän, leivonnaisten ja muiden pakastettujen leipomotuotteiden paisto- ja myyntipisteen omistajana rikkonut lain nro 580/67 14 §:ää, sellaisena kuin se on muutettuna, myymällä näitä tuotteita pakattuina paperipusseihin, jotka suljettiin nitomalla vasta silloin, kun ne luovutettiin asiakkaalle.

13 Morellato on hakenut Tribunale civile di Padovalta muutosta tähän määräykseen. Hän on väittänyt muun muassa, että lain nro 580/67 14 §, sellaisena kuin se on muutettuna, on EY:n perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan vastainen, koska tässä kansallisessa säännöksessä otettiin käyttöön rajoitus, joka estää tai ainakin rajoittaa toisissa jäsenvaltioissa laillisesti valmistettujen tuotteiden vapaata liikkuvuutta ilman, että tätä voitaisiin pitää perusteltuna EY:n

perustamissopimuksen 36 artiklassa tarkoitetuista ihmisten terveyden ja elämän suojeluun liittyvistä syistä.

14 Koska Tribunale civile di Padova on ollut epävarma asiassa sovellettavan yhteisön oikeuden oikeasta tulkinnasta, se on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko EY:n perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklaa tulkittava siten, että niiden vastaisena on pidettävä 4.7.1967 annetun lain nro 580 14 §:n 4 momenttia (sellaisena kuin se on muutettuna 22.2.1994 annetun lain nro 146 44 §:n 4 momentilla), sellaisena kuin Padovan kunnan kunnanjohtaja on sitä riidanalaisessa määräyksessään tulkinnut, siltä osin kuin siinä kielletään myymästä leipää, joka on valmistettu kypsentämällä lopullisesti esikypsennetty, mahdollisesti pakastettu leipä (joka on laillisesti valmistettu Ranskassa ja tuotu sieltä), ellei jälleenmyyjä ole pakannut sitä ennen myyntiä?

2) Onko 4.7.1967 annetun lain nro 580 14 §:n 4 momenttia (sellaisena kuin se on muutettuna 22.2.1994 annetun lain nro 146 44 §:n 4 momentilla) ja Padovan kunnan kunnanjohtajan sitä koskevaa tulkintaa pidettävä EY:n perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettuna määrällisenä rajoituksena tai vaikutukseltaan vastaavana toimenpiteenä?

3) Jos vastaus on myöntävä, voiko Italian valtio vedota EY:n perustamissopimuksen 36 artiklassa määrättyyn ihmisten terveyden ja elämän suojelemiseen liittyvän poikkeukseen?

4) Onko italialaisten tuomioistuinten jätettävä soveltamatta 4.7.1967 annetun lain nro 580 14 §:n 4 momenttia (sellaisena kuin se on muutettuna 22.2.1994 annetun lain nro 146 44 §:n 4 momentilla)?

5) Onko sellaisen leivän, joka on valmistettu kypsentämällä lopullisesti esikypsennetty, mahdollisesti pakastettu leipä (joka on laillisesti valmistettu Ranskassa ja tuotu sieltä), vapaa liikkuvuus sallittava ilman rajoituksia, kuten 4.7.1967 annetun lain nro 580 14 §:n 4 momentissa (sellaisena kuin se on muutettuna 22.2.1994 annetun lain nro 146 44 §:n 4 momentilla) säädetty edeltä käsin tehtävää pakkaamista koskeva vaatimus?"

Alustavat toteamukset

15 Pääasian asianosaiset tai Italian hallitus eivät ole toimittaneet kirjallisia huomautuksia yhteisöjen tuomioistuimelle.

16 Asiakirja-aineistosta käy ilmi, että Morellatoa on syytetty sellaisen kansallisen oikeuden säännöksen rikkomisesta, jonka sisältöä näytetään täsmennetyn hallinnollisella soveltamisohjeella sen jälkeen, kun komissio oli aloittanut Italian tasavaltaa vastaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn.

17 Yhteisöjen tuomioistuin on pyytänyt Italian hallitusta täsmentämään, voiko tämä hallinnollinen soveltamisohje vaikuttaa niiden toimenpiteiden oikeusperustaan, joihin Padovan kunnan kunnanjohtaja on ryhtynyt Morellatoa vastaan, kun otetaan tarvittaessa huomioon periaate, jonka mukaan uutta lakia on sovellettava, jos se johtaa lievempään rangaistukseen. Italian hallitus toteaa vastauksessaan, että hallinnollinen soveltamisohje on kumottu asetuksella nro 502/98, mutta se ei täsmennä tämän kumoamisen vaikutusta Morellaton tilanteeseen.

18 Yhteisöjen tuomioistuimen täytyy tässä tilanteessa olettaa, että kyseisellä kunnanjohtajalla oli oikeus määrätä Morellatolle rangaistus niiden kansallisen oikeuden säännösten perusteella, jotka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on maininnut kysymyksissään.

Ensimmäinen, toinen ja kolmas ennakkoratkaisukysymys

19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy ensimmäisellä, toisella ja kolmannella ennakkoratkaisukysymyksellään lähinnä sitä, muodostaako jäsenvaltion lainsäädännössä asetettu vaatimus siitä, että sellainen leipä, joka on valmistettu tuossa jäsenvaltiossa kypsentämällä lopullisesti toisesta jäsenvaltiosta tuotu esikypsennetty, mahdollisesti pakastettu leipä, on pakattava ennen myyntiä, EY:n perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitetun määrällisen rajoituksen tai vaikutukseltaan vastaavan toimenpiteen. Jos vastaus on myöntävä, kansallinen tuomioistuin kysyy myös sitä, voidaanko tätä vaatimusta pitää perusteltuna EY:n perustamissopimuksen 36 artiklassa tarkoitetuista ihmisten terveyden ja elämän suojeluun liittyvistä syistä.

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

20 Komissio, joka ainoana on esittänyt kirjallisia huomautuksia, muistuttaa ensinnäkin, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen leivän pakkaamista ennen sen myyntiä ei säännellä missään yhteisön säännöksissä, ja että tällaista pakkaamista koskevasta velvollisuudesta säädetään ainoastaan yhden jäsenvaltion eli Italian tasavallan lainsäädännössä.

21 Komissio katsoo, että tämä velvollisuus on kyseessä oleviin elinkeinonharjoittajiin kohdistuva lisärasite ja lisäkustannus, joka on omiaan ehkäisemään esikyp-

sennetyn leivän tuontia Italiaan, ja se on EY:n perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettu tuonnin määrällistä rajoitusta vaikutuksiltaan vastaava toimenpide.

22 Komissio lisää, että edeltä käsin tehtävää pakkaamista koskevan velvollisuuden on katsottava vaikuttavan leivän valmistustapaan ja sitä on näin ollen pidettävä tuotteen erityisenä ominaisuutena yhteisöjen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa C-267/91 ja C-268/91, Keck ja Mithouard, 24.11.1993 antamassa tuomiossa (Kok. 1993, s. I-6097, Kok. Ep. XIV, s. I-477) tarkoitetussa mielessä.

23 Lisäksi komissio katsoo, että koska tämä velvollisuus ei koske muuntyyppisiä leipiä, kuten tuoretta leipää, jota voidaan vapaasti myydä pakkaamattomana ja pakata myyntihetkellä, se rasittaa pääasiallisesti tuontituotteita. Tämä velvollisuus aiheuttaa näin ollen perusteetonta syrjintää eri leipätyppien välillä, ja sillä suositaan tuoretta leipää, joka on tyypillisesti paikallinen tuote ja joka yleensä paistetaan ja myydään samana päivänä, valmistettiin se sitten käsiteollisesti tai teollisesti. Koska syömävalmis leipä pilaantuu helposti, esikypsennetty leipä on lähes ainoa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan soveltuva leipätuote.

24 Mitä tulee kysymykseen siitä, onko edellä todettu este mahdollisesti oikeutettu, komissio toteaa, että pääasiassa kyseessä olevaa velvollisuutta ei voida perustella ihmisten terveyden ja elämän suojelemiseen liittyvällä yleistä etua koskevalla tavoitteella.

25 Vaikka komissio katsookin, että tietyt edeltä käsin tehtävää pakkaamista koskevat velvollisuudet voisivat mahdollisesti olla perusteltuja kuluttajien suojelemista koskevien vaatimusten vuoksi, muun muassa kun tavoitteena on antaa

kuluttajalle riittävän selvää ja täydellistä tietoa siitä, minkä tyyppinen myytäväksi tarjottu tuote on, jo ennen kuin kuluttaja ilmaisee ostohalukkuutensa, komissio katsoo, että joka tapauksessa kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa kyseessä oleva velvollisuus ei ole tältä osin oikeasuhteinen.

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

26 Ensimmäiseen, toiseen ja kolmanteen kysymykseen vastaamista varten on syytä ensin ratkaista se, kuuluuko pääasiassa kyseessä oleva kansallinen lainsäädäntö EY:n perustamissopimuksen 30 artiklan soveltamisalaan, sellaisena kuin yhteisöjen tuomioistuin on sitä tulkinnut edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Keck ja Mithouard, johon komissio on viitannut huomautuksissaan.

27 Yhteisöjen tuomioistuin on tuon tuomion 16 kohdassa todennut, että tiettyjä myyntijärjestelyjä rajoittavilla tai ne kieltävillä kansallisilla oikeussäännöillä, joita sovelletaan kaikkiin jäsenvaltion alueella toimiviin toimijoihin ja joilla on oikeudellisesti ja tosiasiallisesti sama vaikutus sekä kotimaisten tuotteiden että muista jäsenvaltioista maahantuotujen tuotteiden myyntiin, ei tosiasiallisesti tai mahdollisesti rajoiteta jäsenvaltioiden välistä kauppaa suoraan tai välillisesti yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 8/74, Dassonville, 11.7.1974 antamassa tuomiossa (Kok. 1974, s. 837, Kok. Ep. II, s. 349) tarkoitetulla tavalla.

28 Yhteisöjen tuomioistuin on sittemmin pitänyt säännöksiä, jotka koskevat tiettyjen tuotteiden myyntipaikkaa ja -aikoja sekä niitä koskevaa mainontaa ja tiettyjä markkinointitapoja, edellä mainitussa Keck ja Mithouard -tuomiossa tarkoitettuina myyntijärjestelyjä rajoittavina tai ne kieltävinä säännöksinä (ks. mm. asia C-292/92, Hünermund ym., tuomio 15.12.1993, Kok. 1993, s. I-6787; yhdistetyt asiat C-401/92 ja C-402/92, Tankstations 't Heukske ja Boermans, tuomio 2.6.1994, Kok. 1994, s. I-2199 ja asia C-254/98, TK-Heimdienst, tuomio 13.1.2000, Kok. 2000, s. I-151). Sitä vastoin yhteisöjen tuomioistuin ei ole

koskaan katsonut, että sellaiset kansalliset säännökset, joissa tosin säädetään tietyistä tuotteiden myyntiä koskevista näkökohdista mutta samalla edellytetään tuotteiden muuttamista, koskisivat myyntijärjestelyjä.

29 Tältä osin on syytä muistuttaa, että yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että jos maahan tuotujen tuotteiden pakkausta tai merkintöjä on tarpeen muuttaa, kyseessä ei voi olla yhteisöjen tuomioistuimen em. yhdistetyissä asioissa Keck ja Mithouard antamassa tuomiossa tarkoitettu myyntijärjestely (ks. asia C-33/97, Colim, tuomio 3.6.1999, Kok. 1999, s. I-3175, 37 kohta ja asia C-12/00, komissio v. Espanja, tuomio 16.1.2003, Kok. 2003, s. I-459, 76 kohta).

30 Näin ollen jäsenvaltion sellaisen lainsäädännön, jossa kielletään myymästä toisessa jäsenvaltiossa laillisesti valmistettua ja markkinoille saatettua tuotetta ensin mainitussa jäsenvaltiossa, jollei sitä ole pakattu uudelleen erityisellä, tuossa lainsäädännössä vaaditulla tavalla, ei voida katsoa koskevan myyntijärjestelyjä em. asiassa Keck ja Mithourad tarkoitetussa mielessä.

31 Yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että se, että säännökset, joissa säädetään tietyistä myyntijärjestelyistä, eivät kuulu EY 30 artiklan soveltamisalaan, perustuu siihen, että tällaiset säännökset eivät ole omiaan estämään tuontituotteiden pääsyä tuontijäsenvaltion markkinoille eikä rajoittamaan sitä enempää kuin kotimaisten tuotteiden markkinoille pääsyä (ks. em. asia Keck ja Mithouard, tuomion 17 kohta ja asia C-384/93, Alpine Investments, tuomio 10.5.1995, Kok. 1995, s. I-1141, 37 kohta).

32 Kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa on erityispiirteenä se, että silloin kun Morellaton kaupan pitämä tuote tuotiin maahan, sen valmistusprosessia ei ollut vielä saatettu loppuun. Ranskasta tuotu esikypsennetty leipä oli nimittäin paistettava kypsäksi, jotta tuotetta voitiin myydä Italiassa syömävalmiina leipänä.

33 Se seikka, että tuotetta on tietyssä määrin muutettava maahantuonnin jälkeen, ei sinänsä estä sitä, että sen myyntiin liittyvä vaatimus voi kuulua EY:n perustamissopimuksen 30 artiklan soveltamisalaan. On nimittäin mahdollista, että — kuten kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa — tämä maahantuotu tuote ei ole pelkkä jonkin toisen tuotteen osa tai valmistusaine, vaan se on itse asiassa se tuote, joka on tarkoitettu myytäväksi yksinkertaisen jatkojalostusprosessin suorittamisen jälkeen.

34 Tällaisessa tilanteessa merkityksellinen kysymys on se, merkitseekö tuontijäsenvaltion lainsäädännössä säädetty, edeltä käsin tehtävää pakkaamista koskeva vaatimus sitä, että tuotetta on mukautettava tämän vaatimuksen täyttämiseksi.

35 Esillä olevassa asiassa mikään asiakirja-aineistoon sisältyvä seikka ei osoita, että esikypsennettyä leipää, sellaisena kuin se tuotiin Italiaan, olisi täytynyt mukauttaa tämän vaatimuksen täyttämiseksi.

36 Tässä tilanteessa sellainen edeltä käsin tehtävää pakkaamista koskeva vaatimus, joka koskee vain sellaisen leivän myyntiä, joka on valmistettu kypsentämällä lopullisesti esikypsennetty leipä, on periaatteessa sellainen, että se ei kuulu perustamissopimuksen 30 artiklan soveltamisalaan edellyttäen, että tämä vaatimus ei todellisuudessa merkitse tuontituotteiden syrjintää.

37 Jos tuontijäsenvaltiossa ei ole kyseessä olevan tuotteen tuotantoa, tällainen vaatimus, vaikka se olisikin erotuksetta sovellettava, saattaisi yksinomaan tuontituotteet epäedulliseen asemaan, koska se ehkäisisi niiden tuontia tai tekisi ne kuluttajan kannalta vähemmän houkutteleviksi. Jos tilanne olisi tämä —

mikä on kansallisen tuomioistuimen ratkaistava asia — kyseinen vaatimus muodostaisi tuonnin esteen ja se kuuluisi näin ollen EY:n perustamissopimuksen 30 artiklassa määrätyn kiellon soveltamisalaan, ellei se ole perusteltu sellaisen yleistä etua koskevan tavoitteen vuoksi, jolle on annettava etusija tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen nähden.

38 Kuten kolmannen ennakkoratkaisukysymyksen sanamuodosta käy ilmi, ainoa oikeuttamisperuste, johon pääasiassa on vedottu, on EY:n perustamissopimuksen 36 artiklassa tarkoitettu ihmisten terveyden ja elämän suojeluun liittyvä peruste.

39 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tai Italian hallitus eivät ole toimittaneet tietoja, jotka osoittaisivat, että se, että Morellaton myymää leipää ei ole pakattu ennen sen tarjoamista myytäväksi, aiheuttaisi vaaraa terveydelle.

40 Mitä tulee erityisesti Italian hallitukseen, se on yhteisöjen tuomioistuimen sille esittämään kysymykseen antamassaan vastauksessa nimenomaisesti tunnustanut, että lain nro 580/67 14 §:ään tehtyjen muutosten perusteena ei ollut elintarviketurvallisuuden asettamat vaatimukset eikä kuluttajan suojaaminen, vaan ainoastaan se, että esikypsennetty, mahdollisesti pakastettu leipä, joka myydään lopullisen kypsennyksen jälkeen, oli liian kilpailukykyinen käsiteollisesti valmistettuun leipään nähden.

41 Näin ollen on syytä katsoa, että jos kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa todetaan, että kyseessä on este, sitä ei voida pitää perusteltuna EY:n perustamissopimuksen 36 artiklassa tarkoitetuista ihmisten terveyden ja elämän suojeluun liittyvistä syistä.

42 Ensimmäiseen, toiseen ja kolmanteen kysymykseen on näin ollen vastattava siten, että jäsenvaltion lainsäädännössä asetettu vaatimus, jonka mukaan sellainen leipä, joka on valmistettu tuossa jäsenvaltiossa kypsentämällä lopullisesti toisesta jäsenvaltiosta tuotu esikypsennetty, mahdollisesti pakastettu leipä, on pakattava ennen myyntiä, ei muodosta EY:n perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettua määrällistä rajoitusta tai vaikutukseltaan vastaavaa toimenpidettä edellyttäen, että vaatimusta sovelletaan erotuksetta sekä kotimaisiin tuotteisiin että tuontituotteisiin ja että se ei todellisuudessa merkitse tuontituotteiden syrjintää.

Jos kansallinen tuomioistuin tätä asiaa tutkiessaan toteaa, että kyseinen vaatimus aiheuttaa tuonnin esteen, sitä ei voida pitää perusteltuna EY:n perustamissopimuksen 36 artiklassa tarkoitetuista ihmisten terveyden ja elämän suojeluun liittyvistä syistä.

Neljäs ja viides ennakkoratkaisukysymys

43 Neljännellä ja viidennellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin kysyy lähinnä sitä, onko kansallisilla tuomioistuimilla velvollisuus taata perustamissopimuksen 30 artiklan täysi vaikutus jättämällä omasta aloitteestaan soveltamatta kansallisia säännöksiä, jotka ovat tämän artiklan vastaisia.

44 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella on selvää, että näihin näin uudelleenmuotoiltuihin kysymyksiin on vastattava myöntävästi (ks. mm. asia 106/77, Simmenthal, tuomio 9.3.1978, Kok. 1978, s. 629, Kok. Ep. IV, s. 73, 21 kohta ja asia C-358/95, Morellato, tuomio 13.3.1997, Kok. 1997, s. I-1431, 18 kohta).

45 Neljänteen ja viidenteen kysymykseen on näin ollen vastattava siten, että kansallisilla tuomioistuimilla on velvollisuus taata perustamissopimuksen 30 artiklan täysi vaikutus jättämällä omasta aloitteestaan soveltamatta kansallisia säännöksiä, jotka ovat tämän artiklan vastaisia.

Oikeudenkäyntikulut

46 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneelle komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Tribunale civile di Padovan 16.10.2000 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Jäsenvaltion lainsäädännössä asetettu vaatimus, jonka mukaan sellainen leipä, joka on valmistettu tuossa jäsenvaltiossa kypsentämällä lopullisesti**

toisesta jäsenvaltiosta tuotu esikypsennetty, mahdollisesti pakastettu leipä, on pakattava ennen myyntiä, ei muodosta EY:n perustamissopimuksen 30 artiklassa (josta on muutettuna tullut EY 28 artikla) tarkoitettua määrällistä rajoitusta tai vaikutukseltaan vastaavaa toimenpidettä edellyttäen, että vaatimusta sovelletaan erotuksetta sekä kotimaisiin tuotteisiin että tuontituotteisiin ja että se ei todellisuudessa merkitse tuontituotteiden syrjintää.

Jos kansallinen tuomioistuin tätä asiaa tutkiessaan toteaa, että kyseinen vaatimus aiheuttaa tuonnin esteen, sitä ei voida pitää perusteltuna EY:n perustamissopimuksen 36 artiklassa (josta on muutettuna tullut EY 30 artikla) tarkoitetuista ihmisten terveyden ja elämän suojeluun liittyvistä syistä.

2) **Kansallisilla tuomioistuimilla on velvollisuus taata perustamissopimuksen 30 artiklan täysi vaikutus jättämällä omasta aloitteestaan soveltamatta kansallisia säännöksiä, jotka ovat tämän artiklan vastaisia.**

Timmermans Edward La Pergola

Jann von Bahr

Julistettiin Luxemburgissa 18 päivänä syyskuuta 2003.

R. Grass M. Wathelet

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja